

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**MUTAXASSISLIK FANLARI BO‘YICHA MAGISTRATURAGA
KIRISH SINOVLARI DASTURI VA BAHOLASH MEZONI**

5A120401 - Arxeologiya mutaxassisligi uchun

Buxoro – 2021

Annotatsiya

Dastur 5A120401 - “Arxeologiya magistratura mutaxassisligiga kiruvchilar uchun 5120401-Arxeologiya ta’lim yo’nalishining 2017/2018-o’quv yilida tasdiqlangan o’quv rejasidagi fanlar asosida tuzilgan.

Tuzuvchilar:

Temirov F.U. – Buxoro tarixi kafedrası mudiri, t.f.f.d. (PhD).

To’rayev H.H. – Buxoro tarixi kafedrası professori, t.f.d

Ochilov A.T – Buxoro tarixi kafedrası o’qituvchisi

Taqrizchilar:

Mirzaaxmedov J - O‘zbekiston Respublikasi fanlar Akademiyasi Milliy Arxeologiya markazi yetakchi ilmiy xodimi, tarix fanlari nomzodi

Niyazova M.I – Buxoro tarixi kafedrası dosenti, t.f.n

Jamolova D.M. - Buxoro tarixi kafedrası o’qituvchisi, t.f.f.d. (PhD)

Dastur Buxoro davlat universitetining 2021 yil 3 iyuldagi 19 sonli Kengashida ko’rib chiqilgan va maqullangan.

KIRISH

5120400 – Arxeologiya bakalavriat ta'lim yo'nalishi – fan va gumanitar yo'nalish bo'lib, u arxeologik va etnologik bilimlarni o'rganish, amaliy faoliyatlarda mutahkamlash va undan oqilona foydalanishga, soha istiqbolini belgilashga, kasbiy ko'nikma, fanga oid tadqiqotlar usullari, metodlari va uslublarining majmuasini qamrab oladi.

Ta'lim yo'nalishi negizidagi mutaxassisliklarning vazifasi - talabalar bilimlarini chuqurlashtirish va arxeologik tadqiqotlarni olib borish, arxeologiyaga kirish, O'rta Osiyo arxeologiyasi, jahon arxeologiyasiga doir bilimlar, arxeologik ob'yektni aniqlash, davriyligini belgilash, zarur adabiyotlar va manbalar tahlili, ularni klassifikatsiyalash, arxeologiyada zamonaviy qurilmalarni o'rganish va amalda qo'llab ko'rish, dala etnografik tadqiqotlar va ularni olib borish usullari, etnogenez va o'zbek xalqining etnik tarixiga doir bilimlarni mustahkamlash hamda ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalangan holda bilimlarini oshirish va ko'nikma hosil qilishdan iboratdir.

5120400-Arxeologiya ta'lim yo'nalishi negizidagi 5A120401 – Arxeologiya magistratura mutaxassisligiga kiruvchi talabalar uchun ta'lim yo'nalishi o'quv rejasiga asosan ixtisoslik fanlari bo'yicha: Arxeologiyaga kirish, Jahon arxeologiyasi, Markaziy Osiyo arxeologiyasi, Arxeologik dala tadqiqot usullari va topilmalarga ishlov berish fanlaridan savollar shakllantirilgan. Bu fanlar o'z negizida qamrab olingan ma'lumotlar quyida batafsil keltirilgan.

“Arxeologiyaga kirish” fani bo'yicha

Arxeologiya fani haqida umumiy tushuncha. Arxeologiya fanining shakllanishi. Arxeologiya fani to'g'risidagi dastlabki ilmiy bilimlarning shakllanishi. Antik davrida Gesiodning qidimgi tarix to'g'risidagi tushunchalari. O'zbekistonda Arxeologiya fanining shakllanishi va taraqqiyot bosqichlari. XIX asrning oxirida rus o'lkashunoslarining dastlabki izlanishlari, amaldorlari va harbiylarining qazishmalari. Turkiston xavaskorlar arxeologik to'garagining tashkil etilishi O'rta Osiyo arxeologiyasining o'rganishga bo'lgan dastlabki qadam.

TAKE faoliyati. XAEE faoliyati. O'rta Osiyo arxeologiyasi kafedrasining tashkil etilishi. YuTAKE faoliyati unda ToshDU O'rta Osiyo arxeologiyasi kafedrası tadqiqotlarining ahamiyati. KATE tashkil etilishi. Arxeologiya va tabiiy fanlar. Arxeologiyaning tarmoq fanlari. Paleantropologiya va arxeologiya. Etnografiya ma'lumotlaridan ibtidoiy davr tarixini o'rganishda foydalanish. Qadimgi tarixni tadqiq etishda lingvistika ma'lumotlarining o'rni. Sfragistika, epigrafika, numizmatika arxeologiya fanining tarkibiy qismi sifatida. Arxeologiyada texnologik kashfiyotlar.

Kishilik jamiyatining moddiy madaniyati evolyusiyasida paleolit, mezolit, neolit, eneolit, bronza davri, ilk temir davri, antik davr, o'rta asrlar davrlarida

q
i
l
i
n
g
a
n

t
u
s
h
u
n

C

h

O

bosqichlari. Qurilish va me'morchilik. Karpat havzasi eneolit davrida. Lendyel madaniyati. Manzilgohlar (Nitrianskiy, Grodok, Brang).

Bolqon yarim orolining eneolit davri Gumelnisa madaniyati. Manzilgohlar (Karanovo, Ovgarovo). Varnen mozori. Oybunar koni. Kukutine-Tripolye madaniyati tarqalgan hududlar. Paleometall davri ishlab chiqaruvchi xo'jalikga asoslangan Drevneyamnaya (*qadimgi chuqur*) madaniy-tarixiy birligi. Qozog'istonning eneolit davri Botay madaniyati. Janubiy Uralning eneolit davri Mulino II, Davlekanovo II, Surtandi, Uzunkul, Sabakti va boshqa manzilgohlari. Katakomba madaniy-tarixiy birligi. Srub (Yog'ochband) madaniy-tarixiy birligi.

Janubiy Sibirda eneolit davri Afanasyev madaniyatiga oid manzilgohlar va qabr-qo'rg'onlari. Janubiy Sibirda eneolit davri Okunev madaniyati. Andronovo madaniyati. Janubiy Sibirning so'nggi bronza davri arxeologiyasi. Janubiy Sibirda Karasuk madaniyatining tarqalishi. Xakassiya-Minusiy botig'i hududidagi Karasuk madaniyatiga oid qabrlar va ko'mish marosimlari.

G'arbiy va Markaziy Yevropa arxaik davri arxeologiyasi. Galshtat madaniyati. Laten madaniyati. Ilk temir davrida Italiya. Vallinova madaniyati. Gollaseka madaniyati. Este madaniyati. Pisan (novilyar) madaniyati. Etrusklar. Etrusklar migrasiya jarayonlari. Sharqiy Yevropa arxaik dari madaniyatlari tavsifi. Ilk temir davri Dyakov madaniyati. Gorodes madaniyati. Yuxnov madaniyati. Ananin madaniyati. Kaban madaniyati. Meot madaniyati. Kavkazorti hududlarining ilk temir davri tavsifi. Kolxid madaniyati.

Yevropaning antik davri arxeologiyasi. Antik davri ijtimoiy-siyosiy munosabatlari. Ilk antik davri. Klassik antik davri. So'nggi antik davri. Ellinizm. Parfenon. Metapont. Minoy va Miken sivilizasiyalari. Ilk, o'rta va quyi Minoy davrlari. Artur Evans. Ilk, o'rta va so'nggi ellada bosqichlari. Qadimgi Nim. Fanagoriya, Xersones, Olviya. Yunon shaharlari. Niki Anteros ibodatxonasi. Nemis arxeologi T. Vigand. Erehteyon ibodatxonasi. Italiya. Etrusklar. Kolizey amfiteatrlari.

“O'rta Osiyo arxeologiyasi” fani bo'yicha

Arxeologiya va uning tarix fani sohasidagi o'rni. Arxeologik manbalar va ularning madaniy-tarixiy jarayonlarni o'rganishdagi ahamiyati. Arxeologik yodgorliklar. G'or va joy makonlar. Dehqonchilik manzilgohlari. Qo'hna shaharlar. Qabr qo'rg'onlari. Ishlab chiqarish inshootlari. Diniy inshootlar. Arxeologik tadqiqot usullari. Madaniy qatlam. Arxeologiya majmualari. Arxeologik madaniyat. Arxeologiyada nisbiy va cheksiz davrlashtirish. Arxeologiyaning tabiiy fanlar bilan aloqadorligi. Arxeologiya fanining yordamchi tarmoqlari. O'zbekiston Respublikasi madaniy yodgorliklarni saqlash va ulardan foydalanish to'g'risidagi qonunning ahamiyati. Markaziy Osiyo arxeologiyaning fan sifatida shakllanish va rivojlanish tarixi.

Antropogen davri ekologiya o'zgarishlari. Yer yuzining muzlikgacha davr faunasi va florasi. Muzlik va oraliq davrlari. Muzliklarning ibtidoiy kishilar hayotiga ta'siri. Markaziy Osiyoning muzlik davri tabiiy-geografik shart sharoitlari. Eng qadimgi odamlarning Markaziy Osiyo kelib joylashishi. Markaziy Osiyo

paleolitining o'rganilish tarixi. Markaziy Osiyoning ashel davri asosiy arxeologik yodgorliklari. Kul dara, Selungur, Lohutiy I, Qorator I, Ko'lbuloq, Bo'riqazigan, Tanirqazigan, Yangaja II va boshqa yodgorliklar. Tosh qurollariga ishlov berish usullari. Arxeologiya yodgorliklari: Teshiktosh, Omonqo'ton, Obiraxmat, Qo'tibuloq, Zirabuloq, Ko'lbuloq, Og'zikichik Semiganch, Jarqo'ton, Qopchig'ay, Grigoryev do'ngligi, Qorabura, Yesen va boshqalar.

Mezolit davri tavsifi. Mezolit davri iqlim sharoitining o'zgarishi. Fauna va flora o'zgarishlari. Mezolit davri kashfiyotlari. O'q-yoyning kashf etilishi. Mezolit davri tosh qurollari texnikasi. Mikrolit va makrolitlar. Mezolit davri o'zlashtiruvchi xo'jaligi asosida ilk ishlab chiqarish kurtaklarining paydo bo'lishi. Sharqiy Kaspiybo'yi mezoliti. Jebel, Damdamchashma I, II, Qaylu va boshqalar. Ustyurt mezoliti. Qo'shilish makoni. Qo'shilish madaniyati. Obishir bosqichi. Obishir I, V va Toshko'mir g'or-makonlari. Machay g'or-makoni. Sazag'on madaniyati.

Neolit-tosh asrining so'nggi bosqichi. Tosh qurollariga ishlov berish usulining takomillashishi. Kulolchilik va to'qimachilikning paydo bo'lishi. Neolit davri ishlab chiqaruvchi xo'jalik shakllarining qaror topishi. "Neolit inqilobi" va Markaziy Osiyoning neolit davri jamiyati taraqqiyotidagi ahamiyati. O'zlashtiruvchi xo'jalikdan ishlab chiqaruvchi xo'jalik shakllariga o'tish. Janubiy Turkmanistonda ishlab chiqaruvchi xo'jalik shaklining qaror topishi. Joytun madaniyati va uning bosqichlari. Jebel madaniyati. G'or va ochiq joy makonlari.

Eneolit davri umumiy tavsifi. Ilk metall-misdan foydalanishning boshlanishi. Janubiy Turkmanistonda eneolit davri arxeologik o'rganilishi. Anov-Nomozgoh madaniyatlarining shakllanishi va ularning genezisi. Asosiy arxeologik yodgorliklar: Anovtepa, Nomozgohtepa, Oltintepa, Qoratepa, Geoksur guruhi yodgorliklari va boshqalar. Janubi-g'arbiy Turkmanistondagi Sumbar va Atrek vohalarining eneolit davri yodgorliklari. Zarafshonning yuqori oqimida Sarazm qishlog'ining qaror topishi.

Bronzaning kashf etilishi. Bronza davri ijtimoiy-iqtisodiy va madaniy o'zgarishlar. Markaziy Osiyoning janubiy hududlarida o'troq dehqonchilik madaniyati hududlarining kengayishi. Markaziy Osiyo bronza davrining o'rganilish tarixi. Marg'iyona bronza davrida. Arxeologiya yodgorliklar. Gonurtepa Murg'ob vohasining ilk shahar markazi. To'g'oloq I va 21 yodgorliklari diniy markaz. Dashtli-Sopolli madaniyati va ularning kelib chiqishi masalasi. Janubiy Baqtriyada Dashli 3 yodgorligi. Shimoliy Baqtriyada Sopolli madaniyati va uning taraqqiyot bosqichlari. Sopolli bosqichi. Jarqo'ton bosqichi. Janubi-g'arbiy Turkmanistonning so'nggi bronza davri Sumbar madaniyati. Zamonbobo madaniyati.

Qadimgi Baqtriya arxeologiya majmualari: Kuchuk I-IV, Qizil I-III va ularning xronologiyasi. Janubiy Tojikistonning ilk temir davri yodgorliklari. Qalaimir, Boytudasht va Boldaytepa manzilgohlari. Samarqandning ilk temir davri davri o'troq dehqonchilik madaniyatining qaror topishi. Afrosiyob va Ko'ktepa I majmualari. Keshda ilk temir davri dehqonchilikning shakllanishi. Yerqo'rg'on manzilgohi. Ustrushonada o'troq dehqonchilikning qaror topishi. Farg'ona vodiysida ilk temir davri Chust madaniyati. Toshkent vohasining Burgulik madaniyati. Qadimgi Xorazm vohasida Quvisoy madaniyati. Qadimgi Xorazmda shahar madaniyatining shakllanishi. Ko'zaliqir, Qalaliqir va Xazorasp. Markaziy Osiyoning ilk temir ko'chmanchilarining hududiy tarqalishi. Orolbo'y

chorvadorlari. Janubiy Tagisken va Uygarak qabr-qo'rg'onlari. Sakar-Chaga qabrlari. Pomir saklari qabrlari.

Antik davri yozma manbalari. Markaziy Osiyoda ellin madaniyatining tarqalishi. Antik davri davlatlari va ularning almashinuvi. Ko'chmanchi chorvador qabilalarining Markaziy Osiyoning o'troq dehqonchilik hududlariga ko'chishi. Dax(dai) yoki parn qabilalari. Yuyejilar. Kushon davlati. Hind (Gandxar) madaniyatining tarqalishi. Saklar. Shimoliy Parfiya arxeologiya yodgorliklari shakllari. Ko'hna shaharlar (Yangi Niso, Ko'hna Kaaxka va boshqalar) va ularning tuzilishi. Yunon-Baqtriyada ellin madaniyati. Tarmita-Ko'hna Termiz, Kampirtepa, Keykabodshoh Saksanxur, Oyxonim. Yuechjilar. Kushon davlati urbanistik sivilizasiya taraqqiyoti. Dalvarzintepa, Zartepa ko'hna shaharlari. Afrosiyob, Yerqo'rg'on ko'hna shaharlarining taraqqiyoti. Qal'ai Zaxaki Maron ko'hna shahrining o'ziga xosligi.

Markaziy Osiyoda ilk o'rta asrlar davri ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning o'zgarib borishi. Markaziy Osiyoning Buyuk Ipak yo'li savdo-iqtisodiy ahamiyatining ortib borishi. So'g'dning tarkibiy qismlari: Shimoliy So'g'd-Yuqori Zarafshon, Janubiy So'g'd-Qashqadaryo vohasi (Kesh va Nasaf) va Shimoli-g'arbiy So'g'd-Buxoro vohasi. So'g'd shaharlari. Afrosiyob, Panjikent, Yerqo'rg'on, Buxoro, Poykent, Varaxsha va boshqalar. Gyaurlal'a va Erkqal'a Marv vohasida Durnali, Chongli, Uli Kishman. Tuproqqal'a, Xazorasp, Xiva. Ilk Markaziy asrlarning keyingi bosqichida (VII-VIII asrlar) shahar madaniyati taraqqiyoti. Kanka, Shoxruxiya, Mingo'rik. Quva (Qubo), Axsiket, Andijan, Osh. Shahar shaklidagi manzilgohlari Qal'ai Qahqaha I,II,III yodgorligi Bunjikatning (ark, shahriston va rabot) qismlari. Vagkata, Jizzax, Zomin va ularning lokalizasiyasi.

Mo'g'illar istilosi davri madaniy inqiroz. Amir Temur va temuriylar davri madaniy taraqqiyoti. Amir Temurning obodonlashtirish siyosati. Mahobatli qurilish ishlarining olib borilishi. Samarqand va Kesh. XIV-XV asrlarda saroy-bog'lar me'morchiligi. So'nggi o'rta asrlar davri ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlari. O'rta asrlar davrida qurilish va me'morchilik. Me'moriy naqshlar. Yog'och o'ymakorli. Ixtisoslashgan hunarmandchilik ishlab chiqarishi. Metallarga ishlov berish. Zargarlik. Kulolchilik. To'qimachilik. Markaziy asrlar davri miniatyura san'atining rivojlanishi.

“Arxeologik dala tadqiqot usullari va topilmalarga ishlov berish” fani bo'yicha

Arxeologik dala tadqiqot usullari tarixi. G'arbiy Yevropa, Rossiya va AQSH arxeologik tadqiqotlari tarixidan. Yaqin Sharq va Misrda G'arb arxeologlarining tadqiqotlari. O'rta Osiyo arxeologiyasini rivojlanish davrining boshlanishi. XAEE, TAKE, YuTAKE. So'g'd va Farg'onada olib borilgan tadqiqotlar. O'zbekiston Respublikasi Fanlar Akademiyasi Arxeologiya Institutining tadqiqotlari. Arxeologik qidiruv ishlari. Aerofotonusxa. Kosmiknusxa. Elektro-magnit qidiruv usullari. Manzilgohlar va qabr-qo'rg'onlarda qazuv ishlarini olib borish usullari. Manzilgohlar va qabr-qo'rg'onlarni turlari. Qazuv ishlarini boshlashdagi dastlabki usullar. Arxeologik yodgorliklarda to'g'rito'rtburchakli, yarusli, qatlamli va boshqa qazuv ishlar usullari. Qatlam nazariyasi. Suvosti arxeologiyasi. Arxeologik

topilmalarni belgilash. Tabiiy fanlarning arxeologik tadqiqot usullarida qo‘llanilishi (radiokarbon, kalioargon, dendroxronologik, termolyuminissensiya usullari). Sinxronizasiya. Qadimiy topilmalarni tarkibi va ular sanasini aniqlashning usullari. Optik va spektr analiz. Petrografik va ximik analiz.

Har xil turdagi topilmalarni qazib olish va ularga qayta ishlov berish. Sopol buyularni qayta tiklash. Tanga pullarni tozalash. Suyak, gazlama, teri, shisha va yog‘och buyumlarni tozalash va qayta tiklash. Devoriy suratlarni qazib ochish, tozalash va qayta tiklash usullari. Arxeologik topilmalar sanasini aniqlashning asosiy usullari. Aniq va nisbiy sana. Tanga va yozma manbalar asosida yodgorliklarning sanasini aniqlash. Temir buyumlar va mato buyumlar konservatsiyasi va restavratsiyasi. Kazishma jarayonda temir buyumlarni tozalash. Qazishmalar jarayonida nafis metallarni mustaxkamlash. Mato buyumlar va ularning turlari. Mato topilmalarni qazib olish va tozalash. Mato buyumlarga kimyoviy ishlov berish. Shisha buyumlardan iborat arxeologik topilmalar. Yerdagi shisha buyumlarning yemirilishi turlari: mexanik, ximik. Sopol buyumlar klassifikatsiyasi va tipologiyasi. Sopol buyumlarni qazishma jarayonida qazib ochish va unga qo‘yiladigan talablar. Sopol buyumlar tozalash. Sopol buyumlarni tiklash. Sopol buyumlarni qotirish. Sopol buyumlarni maxsus idishlarga joylashtirish. Suyakdan ishlangan arxeologik topilmalarga ishlov berish va ularni saqlash. Qazuv ishlar natijalari asosida ilmiy hisobotlar tayyorlash tartibi. Mutaxassislik bo‘yicha kataloglar tuzish.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag‘ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo‘shma majlisidagi nutqi. –T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2016. – 56 b.
2. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta‘minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma‘ruza 2016 yil 7 dekabr. – T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2016. – 48 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. – 488 b.
4. Zakon Respubliki Uzbekistan. Ob oxrane i ispolzovanii ob'yektiv arxeologicheskogo naslediya. g. Tashkent. 13 oktyabrya 2009 g. № ZRU-229.
5. «Arxeologiya me‘rosi ob’yektlarini muhofaza qilish va ulardan foydalanish to‘g‘risida» gi O‘zbekiston Respublikasining qonuni. Toshkent shahri, 13 oktyabr 2009 y. № ZRU-229.
6. 2018 yil 19 dekabrda “Moddiy madaniy meros ob’yektlarini muhofaza qilish sohasidagi faoliyatni tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4068-son qaror
7. Avanesova N.A. Epoxa bronzы Sredney Azii. Ch.I. Uchebnoye posobiye. Samarkand. Izd. Sam GU. 1988.
8. Avdusin D.A. Osnovy arxeologii. M., 1989.
9. Avesta. Izbrannyye gimny iz Videvdata. M.1993.

10. Azamat Ziyo. O'zbek davlatchiligi tarixi. T. 2000.
11. Alekseyev V.P. Stanovleniye chelovechestva. M., 1984.
12. Alimova D. A., Rtveladze E. V. Ocherki po istorii gosudarstvennosti Uzbekistana. «Shark». T. 2001.
13. Alimova D.A., Filanovich M.I. Toshkent tarixi. T.,2009.
14. Annayev T., Shaydullayev Sh. Surxondaryo tarixidan lavhalar. T., 1997.
15. Antichnyy i rannesrednevekovyye drevnosti Yujnogo Uzbekistana. Otv.red. G.A. Pugachenkova. T. 1989.
16. Arxeologicheskiy slovar kamennyyh orudiy. M., 1991.
17. Arxeologiya: uchebnik / pod red. akademika RAN V. L. Yanina. M.: Izd-vo Mosk. un-ta, 2006.
18. Arxitekturnyye pamyatniki Turkmenistana. M. 1972.
19. Asqarov A.A., Shirinov T.Sh. Rannyyaya gorodskaya kultura epoxi bronzы Sredney Azii. Samarqand. 1993.
20. Asqarov A. Eng qadimgi shahar. T. 2000.
21. Axrarov I. Rempel L. Reznoy shtuk Afrasiyaba T. 1971.
22. Baypakov K. i dr. Drevniye goroda Kazaxstana. Alma-Ata. 1971.
23. Beleniskiy A.M., Bentovich I.B., Bolshakov O.G. Srednevekovyy gorod Sredney Azii. L., 1973.
24. Bernshtam A.N. Drevnyaya Fergana. T. 1951.
25. Boys Meri. Zoroastriysy (verovaniya i obyichai). M. 1987.
26. Boriskovskiy P.I. Drevneysheye proshloye chelovechestva. L. 1979.
27. Brey U., Tramp D. Arxeologicheskiy slovar M., «Progress» 1990.
28. Buryakov Yu.F. Genezis i etapy razvitiya gorodskoy kultury Tashkentskogo oazisa T., 1982.
29. Buryakov Yu.F. i dr. Arxeologicheskiye pamyatniki Tashkentskoy oblasti. T.1973.
30. Buryakov Yu.F. Istoricheskaya topografiya Tashkentskogo oazisa. T.1975.
31. Butovskaya M.L. Evolyusiya cheloveka i yego sosialnoy struktury // Priroda. 1998. № 9.
32. Butovskaya M.L., Fraynberg L.A. U istokov chelovecheskogo obshchestva. M., 1993.
33. Gerasimov M.M. Lyudi kamennogo veka. M., 1964.
34. Goryacheva V.D. Srednevekovaya gorodskiyе syentry i arxitekturnyye ansambli Kirgizii. Frunze 1983.
35. Gribov N.N., Molev Ye.A., Moleva N.V. Osnovy arxeologii. Uchebno-metodicheskoye posobiye /Pod red. Ye.A. Moleva. N.Novgorod, 2003.
36. G'ulomov Ya.G. Xorazmning sug'orilish tarixi. T.1959.
37. Gutnov F. X. Ranniye skify: problemy sosialnoy istorii: Uchebnoye posobiye. Vladikavkaz, 2002.
38. Derevyanko A.P., Markin S.V., Vasilyev S.A. Paleolitovedeniye: vvedeniye i osnovy. Novosibirsk, 1994.
39. Djurakulov M.D. Avanesova N.A. Istoriografiya epoxi bronzы Sredney Azii. Uchebnoye posobiye. Samarkand: Izd.SamGU. 1983.
40. Dikshit S. K. Vvedeniye v arxeologiyu. M., 1960.
41. Drevnyaya i srednevekovaya kultura Surxandari. T.2001.

42. Drevnyaya i srednevekovaya kultura Chacha. T.1979.
43. Isakov I. Sarazm. Dushanbe. 1991.
44. Isamiddinov M.X. Xasanov M.X. Istoriya drevnego i srednevekovogo keramicheskogo proizvodstva Naxsheba. T. 2000.
45. Istoriya Buxary. T. 1976.
46. Istoriya i kultura narodov Sredney Azii (drevnost i sredniye veka)
47. K istoricheskoy topografii drevnego i srvekovogo Samarkanda. T.1981.
48. Kabirov J, Sagdullayev A.S. O'rta Osiyo arxeologiyasi. T. 1990.
49. Litvinskiy B.A. Zeymal T.I. Adjina – Tepa. Arxitektura. Jivopis. Skulptura. M. 1971.
50. Lunina S.B. Arxeologiya Sredney Azii (uch. posobiye). T.1986.
51. Lunina S. Drevniye goroda v doline Kashkadari. T.1988.
52. Lunina S.B. Goroda Yujnogo Sogda v VSH-XP vv. T. 1984.
53. Lupshenko O.N. Rannejeleznyy vek Yujnog Sogda (po materialam pamyatnikov Kitabskogo i Yakkabagskog rayona): Avtoref.diss. ... kand.ist.nauk. Samarkand. 1998.
54. Mankovskaya V.A. Arxitekturnyye pamyatniki Kashkadari. T.: Uzbekistan, 1971.
55. Мартынов А. И. Шер Яа. А. Методы археологического исследования: Учебное пособие. М., 2002.
56. Мартынов А. И. Археология: Учебник. М., 2002.
57. Masson V.M. Xronologiya epoxi pozdnego eneolita – Sredney Azii (pogrebeniya Altyn-tepa). Sankt-Petkerburg. 2005.
58. Masson V.M. Pervyye sivilizatsii. L., 1961.
59. Masson V.M. Srednyaya Aziya i Drevniy Vostok. Izd. «Nauka». M-L. 1964.
60. Masson V.M. Srednyaya Aziya v epoxu kamnya i bronzy. M-L. 1966.
61. Masson V.M. Pervyy sivilizatsiya M., «Vysshaya shkola» 1985.
62. Masson V.M. Kulturogenez Syentralnoy Azii M., 2006.
63. Masson M.Ye. Stolichnyye goroda v oblasti nizovyev Kashkadari s drevneyshix vremen. T.1973.
64. Matboboyev B. X. Qadimgi Farg'onaning ilk o'rta asrlar davri madaniyati. Tarix fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertasiya. Samarqand. 2009.
65. Materialy po istorii i teorii arxitektury Uzbekistana, вып. 1. M.1950.
66. Matyushin G. Arxeologicheskiy slovar. M., 1998.
67. Mongayt A.L. Arxeologiya Zapadnoy Yevropy. T. I. Kamenny vek. M., 1973.
68. Mongayt A.L. Arxeologiya Zapadnoy Yevropy. T. 2. Bronzovyy i jeleznyy veka. M., 1974.
69. Nerazik Ye.Ye. Selskoye jiliще v Xorezme (I-XIV vv.). M. 1976.
70. Nilsen V.A., Manakova V.N. Arxitekturnyy dekor pamyatnikov Uzbekistana. L. 1974.
71. Okladnikov A.P., Okladnikova Ye.A. Zaseleniye zemli chelovekom. M., 1984.
72. Okladnikov A.P. Paleolit Syentralnoy Azii. Novosibirsk. 1981.
73. Osnovy arxeologii. M., 1995.

74. Otaxo'jayev A. Ilk o'rta asrlar Markaziy Osiyo sivilizasiyasida turk-sug'd munosabatlari. Monografiya. T.: ART-FLEX, 2010. 220 b.
75. Paleoekologiya drevnego cheloveka. M., 1977.
76. Pidayev Sh. Kadimiy Termiz. T. 2001.
77. Pidayev Sh. Sirli kushonlar saltanati. T.1990.
78. Pugachenkova G.A. Rtveladze E.V. i dr. Dalverzintepe - kushanskiy gorod na yuge Uzbekistana. T. 1978.
79. Pugachenkova G.A., Rtveladze E.V. Severnaya Baktriya-Toxaristan. T.1990.
80. Pugachenkova G.A. Xalchayan. K probleme xudojestvennoy kultury Severnoy Baktrii. T. 1966.
81. Pugachenkova G.A. Shedevry Sredney Azii. M. 1986.
82. Pugachenkova G.A. Drevnosti Miankalya. T. 1989.
83. Pyankov I.V. Drevniy Samarkand v izvestiyax antichnykh avtorov (otryvki i kommentarii). Dushanbe. 1972.
84. Egamberdiyeva N.A. Arxeologiya. T., 2011.
85. Ranov V.V. Drevneyshiye stranisy istorii chelovechestva. - M., 1988.
86. Roginskiy Ya.Ya. Problemy antropogeneza. M., 1977.
87. Rtveladze E.V., Saidov A.X., Abdullayev Ye.V. Qadimgi O'zbekiston sivilizasiyasi - davlatchilik va huquq tarixidan lavhalar. T.2011.
88. Rtveladze E.V. Istoricheskoye proshloye Uzbekistana. T., 2005.
89. Sagdullayev. A.S. Usadby drevney Baktrii. T. 1987.
90. Sagdullayev A.S. Qadimgi O'rta Osiyo tarixi. T., 2002.
91. Sagdullayev A.S. Qadimgi O'zbekiston ilk yozma manbalarda. T. 1996.
92. Sarianidi V.I. Zadolgo do Zaratushtry (Arxeologicheskoye dokazatelstva protozoroastrizma v Baktrii i Margiane) M. 2010.
93. Sarianidi V.I. Drevniye zemledelsy Afganistana. M.1977.
94. Sarianidi V.I. Drevnosti strany Margush. Ashxabad. 1990.
95. Srednevekovyye goroda Yujnogo Kazaxstana. Alma-Ata. 1986.
96. Srednyaya Aziya v rannem srednevekovye. M. 1999.
97. Srednyaya Aziya v epoxu kamnya i bronzy. M-L., 1966.
98. Stolyar A.D. Proisxojdeniye izobrazitel'nogo iskusstva. M., 1985.
99. Suleymanov R.X. Drevniy Naxshab. T., 2000.
100. Suxareva O.A. Kvartal'naya obshchina pozdnefeodal'nogo goroda Buxary. M.1976.
101. Suxareva O.A. Buxara XIX - nach. XX v. M. 1966.
102. Suxareva O.A. Pozdnefeodalnyy gorod Buxara. T.1962.
103. Tolstov S.P. Po drevnim del'tam Oksa i Yaksarta. M., 1962.
104. Tolstov S.P. Drevniy Xorezm. M.1948.
105. Filanovich M.I. Tashkent - zarojdeniye i razvitiye goroda i gorodskoy kultury. T.1983.
106. Xlopin I. N. Pamyatniki razvitogo eneolita Yugo-Vostochnoy Turkmenii. Izd. «Nauka». L. 1969.
107. Shirinov T. Janubiy O'zbekiston bronza davri ilk shahar madaniyati. Samarkand.1993.
108. Egamberdiyeva N.A. Arxeologiya. T., 2010.

109. Eshov B.J. Qadimgi O'rta Osiyo shaharlari. Toshkent 1986.
110. Asqarov A. O'zbek xalqining kelib chiqish tarixi. –T. 2015.
111. Asqarov A. O'zbek xalqining etnogenezi va etnik tarixi. –T. 2008.
112. Shoniyozov K.Sh. O'zbek elatining shakllanish jarayoni. -T., "Sharq".2001.
113. Jabborov I.M. O'zbek xalqi etnografiyasi. -T., "O'qituvchi" 1994.
114. Jabborov I.M. O'zbeklar: turmush tarzi va madaniyati. –T. 2008.
115. Ahmedov B.A. Tarixdan saboqlar. "O'qituvchi".–T., 1994.
116. Ahmedov.B.A. O'zbeklarning kelib chiqish tarixi. -T., 1985.
117. Ahmedov B.A. O'zbek ulusi. -T., "Nur" nashriyoti. 1992.
118. Shoniyozov.K.Sh. Qarluqlar va qarluqlar davlati. "Sharq". -T. 1999.

Baholash mezonlari

2021/2022 o'quv yili 5A120401 - "Arxeologiya magistratura mutaxassisligiga kiruvchi abituriyentlar uchun mazkur dasturga asosan keltirilgan umumkasbiy fanlar bo'yicha: jami - 50 ta savol TEST tuzib kiritiladi va ularning har bir berilgan to'g'ri javobiga 2.0 balldan beriladi, jami maksimal ball 100 ballni tashkil qiladi, test savollarini yechish uchun 90 daqiqa vaqt ajratiladi.

Apellyatsiya tartibi

Abituriyentlar tomonidan mutaxassislik fani imtihon natijalari bo'yicha universitet qabul komissiyasining apellyatsiyalar bilan ishlash hay'atiga natijalar e'lon qilingandan kundan boshlab 24 soat davomida murojaat qilishlari mumkin. Murojaat mazmunida faqat o'zining ballari haqida bo'lsa qabul qilinadi, boshqa abituriyentlar haqida yozilgan shikoyat arizalari qabul qilinmaydi.